במדינה

העם

כרטיס לתל־אביב

עם האקורדים האחרונים של שנת תשי"ט התמזגה מגמינה צורמת ומכוערת.

אם נפתחה השנה בפרשת יוסף יואנוביצ'י, הרמאי ה־הודי מצרפת שביקש מקלט ביש־ראל, הרי נסתיימה בפרשת פרידריך גרינ־וואלד, האדם שהגיע לישראל על רקע דומה מאנגליה.

לעיתים נדמה כי כל הפושעים היהודיים בעולם (וגם כמה פושעים המעמידים פני יהודים) יתרכזו בסופו של דבר ב־שראל ויבנוה — כפי שפושעי אירופה בנו את ארצות־הברית ואוסטרליה. אם תתקבל ה־הנחה כי יהודי כל העולם הם אומה אחת, וכי ישראל היא מולדתה של אומה זו, הרי הדבר גם טבעי: רמאי יהודי־אנגלי זכאי במקרה זה לפחות לשבת בבית־סוהר ברמ־לה, תחת לשבת בדארטמור.

הצד הלא־נעים של הפרשה היה, שהיא מצינה את ישראל בעיני העולם באור עגום מאד. העובדה כי גרינוואלד, הנחשד בברר־טניה בהונאת רבבות חוסכים קטנים והפ־קעת כספם, תרם כספים רבים למוסדות דתיים ב־שראל, מילאה בהכרח תפקיד מרכזי בפירסומת הבריטית.

רבים הסכימו בוודאי עם הלורד היילשאם, המנהיג השמרני, כאשר אמר את פסוק־השבוע שלו על מומחה־הכלכלה של הלי־בור: בבוא היום יהיה „כאחד האישים הפי־נאנסיים המתקשים למצוא את הכסף לכיסוי הבטחותיהם. כשמגיע יום הפרעון ואין לך הכסף הדרוש לכיסוי השטרות, הרי מוטב לך לקנות כרטיס טיסה לתל־אביב או ל־חיפה."

ישראל — מדינה של חקלאים וחיילים, מדענים ופועלים, יצרנים וסוחרים — בוודאי לא היתה מעוניינת בסוף תשי"ט להופיע באור זה לעיני העולם.

הממשל הצבאי

שיעור לדוגמה

בכנסת השלישית ישב מסעד קסיס, דרוזי מכפר מעליה שבגליל, כנבחר הרשימה הדמו־קרטית לערביי ישראל, גרורת מפא"י. ב־בחירות לכנסת הרביעית החליטה מפא"י כי קסיס התבזה יותר מדי בשרותו הנאמן כקויזלינג מפלגתי, וכי יש להחליפו באדם טרי יותר, שטרם הספיק להתבזות. מסעד קסיס, כך אפשר היה לחשוב, ישב בחיבוק ידיים.

הוא לא עשה זאת. רוח־הנקם דחפה אותו להקים רשימה חדשה משלו, הרשימה העצ־מאית של ערביי ישראל. החישוב: כיום מעריכים את מספר הבוחרים הערביים בס־ביבות 40 אלף. אם יתחרו על קולות אלה שלוש־ארבע רשימות, עשויה כל אחת מהן לזכות בציר בטוח. אם יתחרו על קולות הערבים שש רשימות* — עשוי להיחצר מצב בו אף לא אחת מהן תעבור את אחוז החסימה.

היה זה בדיוק מה שקסיס החליט לעשות: להציג רשימה שתפצל את הקולות הערביים, עד שגם רשימות מפא"י לא יעברו את אחוז החסימה. הוא נשבע ללמד את מפא"י לקח על שנטשה אותו.

השבוע הסתבר לקסיס מה שהיה ידוע ל־רבים אחרים בארץ: את מפא"י אין מלמדים לקחים בפוליטיקה. היא כבר יודעת את כל החכמות.

חתימה בבוהן. קסיס הגיש את רשי־מתו, בצירוף חתימותיהם של יותר מ־750 ה־ממליצים הדרושים על־פי החוק. כאן רק החלה הפרשה. שליחים של המושל הצבאי, של המשטרה ושל מפא"י סתם פשטו בכפ־רים הערביים, שם גרים תומכי קסיס.

חלק מן התומכים הוחתם בו־במקום על בקשה לוועדת הבחירות המרכזית, בה הצהירו כי חתמו על רשימת קסיס בטעות, אחרי שנאמר להם שהיא קשורה במפא"י. עתה, משנודעה להם טעותם, הינם מבקשים לבטל את חתימתם.

ערבים אחרים הובאו ישר למשרד ועדת הבחירות, כדי לחתום שם בפני קצין־הבס־חון על אותו טופס־ביטול. ליתר אותם כמה קציני משטרה לבושי־אזרחית, ופעילי מפא"י במשולש. אלה מבין מבטלי־התמיכה שידעו לכתוב, חתמו את שמם, האחרים מסרו את תעודת־הזהות שלהם, הרטיבו את בוהנם ב־דיו, והטביעו את חותמתם על הטפסים. לא היו אלה טפסים סטנדרטיים, כאלה שמכי־נים כתבני־הכפר למבקשי בקשות. היו אלה טפסים מודפסים בסטנסיל, שופעים עושר וארגון. כמו אלה שמפלגה גדולה — כמו מפא"י, למשל — יכולה להדפיס.

עוד לא הספיק הדיו להתייבש על הטפ־סים, ומפא"י נקטה צעד נוסף. פקידי מס־ההכנסה — חלק חשוב משלטון המושל הצבאי בישוב הערבי — הופיעו בביתו של קסיס, החרימו 40 פרות. הם נזכרו לפתע שהוא חייב מס. בקשתו של קסיס לדחות את העיקול היתה תמימה. הוא הסביר, ש־בגלל הקמת רשימתו העצמאית, זקוק היה לכסף לניהול מערכת־הבחירות. על־כן ביקש לדחות את תיסיל החשבונות, עד לאחר הב־חירות. היה זה הדבר האחרון ששליחי ה־מושל הצבאי רצו בו. הפרות נלקחו.

מפלגות

אמרו ועשו

„אני מקנא רק בדתיים," התוודה לפני ימים אחדים גזבר אחת המפלגות, הנאלץ בימים אלה לגלגל עשרות שיקים לפרעון מאוחר יותר. „להם מערכת הבחירות לא עולה הרבה כסף. הם מקיימים אותה בין בחירות לבחירות — במשך ארבע שנים."

היה זה רמז עוקצני על כי המפלגה הד־תית־הלאומית בנתה את קולותיה במשך כל השנים, פיתחה בשגות ישיבתה בממשלת התיישבות חקלאית, מוסדות חינוך, ישיבות מיוחדות, שהבטיחו לה רבבות קולות ב־יום הבחירות.

בבנין המפואר של המפלגה הדתית־הלאו־מית, במלון קסטל, אין מפסיקים להתרוצץ. שליחים מיוחדים, נושאי תיקים עבים, מר־בים את ההמולה בבנין. פקידי המפלגה משוכנעים כי האיש העסוק ביותר הוא נער־המעלית, שנאלץ להפעיל אותה בכל שעות עבודתו.

בקומה השלישית מוצנע אולם־ישיבות מפואר, אליו אי־אפשר להיכנס ללא היתר מיוחד. מי שרוצה את אחד היושבים בו, חייב לפנות דרך סדק צר אל עסקן עטור זקן לבן, לקבל את אישורו. מאחורי ה־אולם מוצנע חדר צדדי, דרכו יכולים מנ־היגי המפלגה להגיע לחדרי השרותים, מב־לי להיפגש עם מי שמחכה להם בחוץ.

ליד שוחכות נפרדים סיפרו ל־כתב „העולם הזה" ח"כ זרח ורהפטיג ומזכיר המפלגה בנימין שחור, על תוכניות המפלגה:

„אנחנו פתוח או יותר מסכימים עם קו הממשלה בעניני מדיניות־חוץ ובטחון," טו־ען הח"כ נמוך־הקומה. „אולם כשיש עני־נים מיוחדים, אנחנו לא מתביישים להתנגד."

שחור גם הוא חושב כך. הוא מוציא את טיוטת המצע של המפלגה, קורא מתוכה את הסעיף על עניינים אלה. אולם הוא לא מסתפק בכך. „אני בטוח כי אילו ישבנו

(המשך בעמוד 10)

תצפית

(כל הזכויות שמורות)

● **השנה לא תיערך ועידה ישראלית־ערבית בפירנצה.** בני־גוד להודעות שפורסמו בכמה עיתונים ישראליים, החליט ראש העיר לשעבר ג'ורג'ו לה־פירה לא לנקוט לפי שעה ביזמה זו.

● **פיחות הלירה הישראלית ייעשה מיד אחרי הבחירות, עוד לפני הרכבת ממשלה חדשה.** בצורה זו יפטור דויד בן־גוריון את הממשלה הבאה מן החובה הבלתי־נעימה ובאותו זמן יתן מכת־פרידה לשותפים, שהרגיזו אותו בממשלה הנוכחית.

● **חרות מוכנה לפרסם את תקציב הבחירות שלה.** המפלגה מעיינת באפשרות לפתוח את חשבונות־הבחירות שלה בפני כל גוף ציבורי שהוא, גם מבלי שמפלגות אחרות תתחייבנה לעשות צעד דומה.

● **דעה המתהלכת ככמה מחוגי מפא"י:** דויד בן־גוריון יתרחק מראשות הממשלה אחרי הבחירות, במקרה ותהיה ירידה ממשית של מפא"י והצ"כ. לפי אותה סברה, יעמוד משה שרת בראש ממשלה קואליציונית מקיר אל קיר, שתכלול את כל המפלגות פרט לחרות ומק"י.

● **אחדות העבודה תעמוד במצב לא־נעים, אם יגלו כמה בעלי־מוסכים ויבואני־מכוניות פרשת הבאתם ארצה של 80 מנועי־דיזל.** דווקא אחת משותפותיה של אחדות־העבודה בהסתדרות מנסה עתה לאסוף מסמכים שיעידו, כי הקיבוץ המאוחד נהנה מן העיסקה, שבוצעה בתקופת כהונתו של שר אחדות־העבודה משה כרמל כשר התחבורה.

● **איום אחר בהשמצה, אף הוא יליד מערכת הבחירות:**

איחולי זקי לתש"כ

התקפה על מנהל מפעל הפוספטים האלוף משה שמיר, מצד הציונים הכלליים. האשמתם: שמיר משמש, למעשה, אחד מאנשי־הכספים העיקריים של מרכז מפא"י, מסמל את ערבוב־התחומים בין מפעלי הממשלה ומפא"י.

● **ח"כ מפא"י לשעבר, מסעד קסיס, שסולק מעמדתו, יחיה מועמד חרות למועצה מקומית בגליל.** הדבר טעון רק אישורה של הנהלת המפלגה.

● **מסתמן ריב גלוי בין המנהיגים היהודיים והערביים בצ־מרת מק"י.** הרקע: תביעה משפטית על הוצאת שס"ט, אשר הוגשה על־ידי עסקן מפ"ם רוסתום בסטוני נגד בטאון מק"י בערבית, אל־איתיחד. הבטאון האשים את בסטוני בקבלת שוחד תמורת ויתור על מקום ריאלי ברשימה לכנסת. בעוד המנהיגים היהודיים של מק"י יצינו להתנצל ולחסוך את הוצאות המשפט, יסרבו המנהיגים הערביים לעשות זאת, בטענה כי הודאה־בטעות תחליש את אמון הבוחרים הערביים במפלגה.

● **ברור כמעט לגמרי, כי חרות תכטל בשנה הבאה את הסכם שיתוף־הפעולה שלה עם הסוכנות היהודית.** לפי הסכם זה מקבלת חרות הקצבה מן המגבית היהודית המאוחדת, בתנאי שלא תערוך מג־ביות משלה בחוץ־לארץ. לפי חישובי המפלגה, היתה מגבית פרטית, מכניסה יותר מן החלק המוקצב לה כיום. ההצעה לנהל מגבית עצמאית עלתה כבר בתחילת השנה, נדחתה בגלל חשדם של ראשי התנועה לקבל על עצמם את הוצאות מחלקת ההתיישבות שלהם.

● **עולים רבים מפולין, שביקשו רשות לשוב לארץ־מוצאם, ויקבלו בעתיד הקרוב אישור על כך מאת ממשלת פולין.** מזה שנתיים נמנעה וורשה כמעט לחלוטין מלקבל בחזרה יורדים מישראל, אולם עתה מסתמן שינוי בקו זה, בעיקר לגבי זוגות מעורבים שהתאכזבו מישראל וביקשו לחזור לפולין בכל מחיר.

* שלוש של מפא"י, אחת של אחדות־העבודה, אחת של קסיס, אחת של קויזלינג נטוש אחד של מפא"י, צאלח חסן חניפאס.